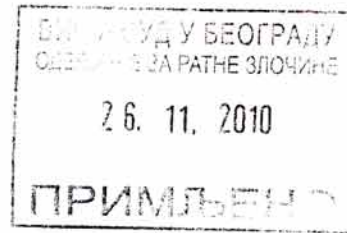

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ
Кж1 По2 7/2010
Дана 01.11.2010. године
БЕОГРАД

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у Већу за ратне злочине, састављеном од судија: Синише Важића, председника већа, Соње Манојловић, мр Сретка Јанковића, Омера Хациомеровића и Надежде Мијатовић, чланова већа, уз суделовање стручног сарадника Мирјане Јанковић, записничара, у кривичном предмету **опт. Сретена Поповића и др.**, због кривичног дела ратни злочин против ратних заробљеника из члана 144 КЗЈ, одлучујући у другом степену о жалби Тужилаштва за ратне злочине, изјављеној против пресуде Окружног суда у Београду – Веће за ратне злочине К.В.бр.3/06 од 22.09.2009. године, у јавној седници већа одржаној 01.11.2010. године, у присуству заменика Тужиоца за ратне злочине Драгољуба Станковића, донео је

РЕШЕЊЕ

УВАЖАВА СЕ жалба Тужиоца за ратне злочине, па се **УКИДА** пресуда Окружног суда у Београду – Веће за ратне злочине К.В.бр.3/06 од 22.09.2009. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Окружног суда у Београду – Веће за ратне злочине К.В.бр.3/06 од 22.09.2009. године, опт. Сретен Поповић и опт. Милош Стојановић су ослобођени од оптужбе због кривичног дела ратни злочин против ратних заробљеника из члана 144 КЗЈ, те је одлучено да трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда, док су оштећени, на основу одредбе члана 206 став 3 ЗКП, упућени да имовинско-правни захтев остварују у парници.

Против првостепене пресуде жалбу је изјавио Тужилац за ратне злочине, због битне повреде одредаба кривичног поступка и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, са предлогом да другостепени суд побијану пресуду укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење.

Бранилац опт. Поповића и Стојановића, адвокат Божа Прелевић, је дао одговор на жалбу Тужиоца за ратне злочине, са предлогом да другостепени суд жалбу одбије као неосновану.

У допису КТРЗ.бр.5/06 од 02.02.2010. године, Тужилац за ратне злочине је у свему остао код изјављене жалбе, предлажући да Апелациони суд у Београду одлуку поводом жалбе донесе на основу одржаног претреса, јер постоје оправдани разлози да се предмет не врати на нови главни претрес пред првостепеним судом.

Апелациони суд у Београду – Веће за ратне злочине је одржао јавну седницу већа, у присуству заменика Тужиоца за ратне злочине Драгољуба Станковића, на којој је размотрио списе предмета, па је након оцене навода жалбе, одговора на жалбу, те предлога Тужиоца за ратне злочине из поменутог поднеска, нашао:

Жалба је основана.

Основано се у жалби истиче да је првостепени суд учинио битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 368 став 1 тачка 11 ЗКП, јер је изрека првостепене пресуде противречна разлозима, а пресуда нема разлоге о одлучним чињеницама, а они који су дати су нејасни. Осим тога, и чињенично стање није потпуно утврђено, због чега је укидање првостепене пресуде било нужно. Пре свега, иако првостепени суд на страни 49 наводи „да ниједан доказ не потврђује тезу оптужбе да су ови оптужени лишили оштећене права на правилно и правично суђење, нити да су према њима нечовечно поступали и примењивали мучење“ (из чега се може закључити да првостепени суд сматра да није доказано да су оптужени учинили предметно кривично дело), у даљем образложењу првостепени суд на више места наводи да су оптужени, а пре свега опт. Поповић „поступали у складу са усменом наредбом претпостављеног старешине“, да је у питању наређење практично другог човека у хијерархији МУП-а Републике Србије, што је „само чвршћа гаранција да се не предузима ништа незаконито“, и слично, из чега би се могло закључити да у радњама оптужених нема противправности, односно да нема елемената кривичног дела. Дакле, с обзиром да првостепени суд оптужене ослобађа од оптужбе по основу одредбе члана 355 тачка 2 ЗКП (да није доказано да су оптужени извршили кривично дело за које су оптужени), а из садржине образложења произлази да у поступању оптужени нема противправности, односно да нема елемената кривичног дела, то је првостепени суд учинио напред наведену битну повреду одредаба кривичног поступка.

Прецизираном оптужницом оптуженима је стављено на терет да су оштећене „лишили права на правилно и правично суђење“, тако што је опт. Поповић по добијању наређења од генерала [REDACTED], наредио опт. Стојановићу „да оштећене лиши слободе“ када буду отпуштени са издржавања прекршајне казне из Окружног затвора у Прокупљу, што је опт. Стојановић и учинио (при чему је ангажовао [REDACTED] на [REDACTED]), те су они оштећене „предали“ опт. Поповићу, а он је заједно са опт. Стојановићем оштећене затворио у просторију намењену за приручни магацин, која није била намењена за боравак људи (јер у њој није било основних хигијенских и здравствених услова за затварање лица, нити основних претпоставки за одржавање личне хигијене, ни воде за пиће, ВЦ-а, лежајева за спавање), где су оштећени држани више дана. При томе су оптужени, према наводима оптужнице, били свесни да службене радње хапшења и привођења оштећених предузимају без наредбе надлежног органа и одлуке надлежног суда о одређивању притвора, што је противно закону, те да су лишењем слободе и везивањем оштећених, њиховим спровођењем до Петровог Села и затварањем у неуслован објект, а све то без саопштавања разлога хапшења, спровођења и затварања, према њима испољили нечовечно и деградирајуће понашање и преузели радње психичког мучења, јер су код оштећених створили озбиљан и неподношљив страх за живот и телесни интегритет, који је појачан до нивоа озбиљног и прекомерног људском бићу оне ноћи када је опт. Поповић извео и предао оштећене за сада непознатим припадницима МУП-а и САЈ-а, при чему је опт. Поповић могао да зна да ће та лица оштећене лишити живота, без одлуке и суђења, што се и догодило.

У овако конципираној оптужници, по оцени овог суда, нису јасно издиференциране радње које је предузео сваки од оптужених, а и сам првостепени суд у току поступка није несумњиво разграничио поједине радње опт. Поповића и опт. Стојановића у извршењу предметног кривичног дела. Наиме, у изреци пресуде се наводи да су оштећени лишени слободе у Прокупљу по наређењу опт. Поповића и да су опт. Стојановић заједно са [REDACTED] и [REDACTED] оштећене у Петровом Селу предали опт. Поповићу, те да су опт. Поповић и Стојановић оштећене затворили у неусловну просторију. Међутим, у образложењу пресуде (страна 46) се наводи да је оштећене у магацин затворио опт. Поповић „заједно са припадницима свог одреда“, док на страни 23 и 24 првостепени суд наводи: „Према прихваћеној одбрани опт. Поповића произилази да је оштећене затворио у последњу просторију...“. Дакле, из напред наведеног нејасно је ко је предузео радње затварања оштећених, да ли сам опт. Поповић, да ли опт. Поповић и опт. Стојановић или опт. Поповић заједно са припадницима свог одреда. Такође, и на страни 21 пресуде првостепени суд наводи: „Опт. Поповић у ову просторију смести импровизоване лежајеве и по доласку опт. Стојановића и других у камп, оштећене смести и закључа у ову просторију...“, што указује на недоследност суда када је у питању радња „затварања оштећених“.

Када је у питању статус оштећених „као ратних заробљеника“, првостепени суд у образложењу побијане пресуде не даје јасне разлоге, чиме такође чини битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 368 став 1 тачка 11 ЗКП. Наиме, оштећени су лишени слободе дана 26.06.1999. године код села Рударе када су са територије АП Косова и Метохије ушли у тзв. ужу територију Републике Србије, без личних докумената, дакле, након престанка борбених дејстава, с обзиром да је пре тога потписан тзв. Кумановски споразум и донета одлука о престанку ратног стања, која је ступила на снагу управо 26.06.1999. године. Међутим, имајући у виду садржину наређења које је добио опт. Поповић, као и садржину наређења које је он издао опт. Стојановићу, а ценећи при том одбрану оптужених, нејасно је како првостепени суд закључује да је код оптужених постојала свест да су оштећени „ратни заробљеници“ и да они радње које предузимају од њиховог преузимања у Прокупљу па до предаје НН припадницима МУП-а предузимају управо према „ратним заробљеницима“. Наиме, сведок [REDACTED] је опт. Поповићу наредио да изврши преузимање три Албанца у Окружном затвору у Прокупљу, не помињући да се ради о ратним заробљеницима, а то му не саопштава ни касније када је с њим разговарао телефоном, а када су оштећени већ били доведени у Петрово Село. Исто тако, опт. Поповић не саопштава опт. Стојановићу чињеницу да су у питању ратни заробљеници, нити опт. Стојановић при преузимању оштећених у Прокупљу добија неку документацију из које би евентуално закључио да оштећени имају такав статус. Коначно, ни приликом предаје оштећени НН припадницима МУП-а опт. Поповићу од стране лица које је преузело оштећене није саопштена нека чињеница која би указивала на статус оштећених, већ је лице које је преузело оштећене оптуженом Поповићу рекло: „Много хоћеш да знаш, да питаш, све је у реду“, када је он то лице питао да ли је потребно да се сачини и заведе неки акт у вези предаје оштећених. Међутим, првостепени суд прихвата наводе оптужнице да су оштећени имали статус ратних заробљеника јер су „заробљени управо због чињенице да су били припадници противничке стране у тек окончаном ратном сукобу“, односно јер су „заробљени управо у блиској вези и у контексту са тек окончаним оружаним сукобом“, а да при том не даје разлоге на основу чега закључује да је то оптуженом било познато. Чак шта више, првостепени суд налази да ратни заробљеник „не може бити лишен слободе јер је већ лишен слободе у моменту заробљавања“ (страна 46), објашњавајући да је страх уобичајени пратилац заробљавања, наводи „па за његово проузроковање борац који врши заробљавање јасно не може бити одговоран па ни овде оптужени“ (страна 48 и 49), из чега би се могло закључити да првостепени суд сматра да су оптужени заробили оштећене. С друге стране, првостепени суд губи из вида чињеницу да оптуженима нису биле познате чињенице да су код оштећених пронађена документа издата од тзв. ОВК, металне војне идентификационе плочице ОВК, и др., као ни чињеница да су они били припадници Добровољачке јединице „Атланска бригада“, а која чињеница утврђена у току овог кривичног поступка, првенствено на основу исказа сведока [REDACTED], брата оштећених.

Из фотокопија решења о отказу даљег боравка у СРЈ (списи 311/163, 312/164, 313/165) видљиво је да је оштећенима отказан даљи боравак у СРЈ и забрањује им се долазак у периоду од две године, односно до 11.07.2001. године, те да су они дужни да територију СРЈ напусте у року од 24 сата од часа уручења решења. Такође, из образложења наведених решења је видљиво да су решења донета јер су испуњени услови из члана 36 став 1 тачка 1 Закона о кретању и боравку странаца, а решења су уручена оштећенима дана 08.07.1999. године у 12 часова. Дакле, и наведено указује да оштећени нису третирани као ратни заробљеници, што доводи у питање да ли су оптужени и то опт. Стојановић приликом преузимања оштећених у Прокупљу, а опт. Поповић приликом пријема оштећених у Центру за обуку у Петровом Селу имали сазнања да оштећени имају статус ратних заробљеника.

Првостепени суд на страни 50 пресуде наводи да су „радње лишења слободe и спровођења и задржавање лица лишеног слободe и предаје таквог лица другим припадницима полиције су радње које се уобичајено и свакодневно предузимају од стране припадника полиције и наравно све то врло често, без писмене наредбе надлежног органа...“, али при том губи из вида чињеницу да је опт. Поповић у време извршења предметног кривичног дела био на дужности заменика команданта Центра за обуку у Петровом Селу, па је необично да се наређење о преузимању оштећених и њиховом одвођењу у Петрово Село издаје управо оптуженом Поповићу, с обзиром да постоје многе друге јединице полиције у реону Прокупља, а још чудније је да се у вези са тим не доставља неки писмени акт (наредба и слично), која се може доставити и путем факса. У вези с тим, првостепени суд при оцени одбране оптужених, а првенствено одбране опт. Поповића, не даје разлоге због чега овај оптужени, без икаквог писаног акта, прихвата да изврши такво наређење, иако је врло необично да се такво наређење издаје полицијском старешини у Центру за обуку полиције. Такође, првостепени суд на страни 50 пресуде наводи „...да управо предаја радницима полиције не би ни код обичног човека, а камоли њиховог колеге могла изазвати сумњу у постојање могућности да исти лише живота...“. Међутим, првостепени суд не узима у обзир чињенице које су и код оптуженог Поповића морале макар створити одређени степен сумње да ту нешто није у реду. Пре свега, наређење је издато телефоном, затим, није му саопштено због чега оштећене треба без икакве документације преузети у Прокупљу и привести баш у Центар за обуку у Петровом Селу, те због чега се преузимање оштећених од стране НН припадника МУП-а врши ноћу, такође без икаквог писаног документа.

У образложењу пресуде првостепени суд не даје јасне и аргументоване разлоге због чега није прихватио поједине предлоге странака за извођење доказа. Тако је на пример, одбијен предлог Тужиоца бр. 4, да се прибави записник о саслушању [REDACTED] из предмета Ки.В.бр.8/06, а који првостепени суд на страни 38 пресуде наводи да је „непотребан јер исто нема везе са овим кривично-правним догађајем“, с тим што је неосновано на основу

чега суд ово закључује, односно како је то суду познато, као и на пример, предлог Тужиоца бр. 17, да се у својству сведока саслушају [REDACTED] [REDACTED], за које предлоге првостепени суд наводи да је њихово саслушање сувишно, а да при том не наводи ни на које околности је предложено саслушање ових сведока, па је нејасно на основу чега изводи закључак да је „њихово саслушање сувишно“.

Одређене одлучне чињенице у овој кривично-правној ствари првостепени суд није поуздано утврдио, као на пример колико су времена оштећени боравили у Центру за обуку у Петровом Селу, у каквим условима су оштећени били смештени, да ли је код њих постојао страх за сопствени телесни интегритет и живот и слично. Наиме, првостепени суд прихвата одбрану опт. Поповића да су оштећени у Петровом Селу боравили од 08.07.1999. године до 09.07.1999. године, када су у вечерњим сатима од стране оптуженог Поповића предати НН припадницима МУП-а. Међутим, сам опт. Поповић је у свом исказу у истрази навео да су оштећени у просторији где их је сместио боравили три-четири дана, док је на главном претресу тврдио да су боравили дан и по, али првостепени суд не даје разлоге о томе зашто не прихвата исказ опт. Поповића из истраге, већ онај који је дао на главном претресу. У вези са овом чињеницом првостепени суд прихвата исказе сведока [REDACTED], иако се из њихових исказа не може поуздано утврдити колико су времена оштећени боравили у Петровом Селу, како се то наводи у жалби Тужиоца за ратне злочине. Такође, када је у питању просторија у којој су оштећени били смештени, првостепени суд на страни 24 пресуде наводи да се у тој просторији, приликом вршења увиђаја налазила већа количина сандука са муницијом и другом сличном опремом, због чега се није могла проверити одбрана опт. Поповића, који је тврдио да се у тој просторији „налазе славина са водом и сливник за воду на патосу“. Међутим, нејасно је због чега при вршењу увиђаја наведена просторија није испражњена, како би се проверила одбрана опт. Поповића и поуздано утврдила ова чињеница. Али, и поред тога првостепени суд изводи закључак да се у овој просторији налази „славина са водом, а на бетонском поду отвор за одвод за воду“ (страна 21). С друге стране, ако би се и прихватила оваква одбрана опт. Поповића да је наведена просторија имала воду, нејасно је онда због чега су оштећени оне вечери када су доведени у Петрово Село тражили нешто да попију, па им је сведок [REDACTED] однео млеко, а како то произилази из исказа овог сведока, који суд прихвата.

Дајући разлоге о томе да оптужени нису код оштећених проузроковали страх већ су „оштећене о евентуалном страху разуверили“ тиме што су са њима разговарали о обичним стварима, саопштено им је да иду у Кладово, односно Петрово Село ради депортације у Румунију и слично. Међутим, првостепени суд при том не узима у обзир сам начин лишења слободе без икакве одлуке надлежног органа или неког писаног акта, држање у безусловној просторији и др., односно да ли је све то код оштећених могло изазвати страх за сопствени телесни интегритет и живот. Осим тога, из исказа

Кж1 По2 7/2010

опт. Стојановића произилази да су он и опт. Поповић, заједно са сведоком [REDACTED], сутрадан након довођења оштећених у Петрово Село, иза објекта поставили мете и такмичили се у гађању из пиштоља, али првостепени суд не анализира да ли је овакво пуцање из ватреног оружја у близини просторије где су смештени оштећени могло да код њих изазове страх одређеног интензитета.

Имајући у виду све напред изнето, Апелациони суд у Београду, Веће за ратне злочине, је нашао да је због наведених битних повреда одредаба кривичног поступка и непотпуно утврђеног чињеничног стања нужно укинути првостепену пресуду и предмет вратити првостепеном суду на поновно суђење.

У поновном поступку првостепени суд ће отклонити битне повреде одредаба кривичног поступка на које је указано у овом решењу, те поуздано утврдити одлучне чињенице од значаја за правилно пресуђење у овој кривичној ствари, након чега ће бити у могућности да донесе правилну и закониту одлуку у овом кривичном предмету. Првостепени суд ће проценити које доказе ће поново извести, те евентуално поново извршити увиђај у Петровом Селу, ради одређивања чињеница везаних за условност просторије у којој су били смештени оштећени, те размотрити предлоге странака о извођењу доказа које је раније одбио, те имати у виду и наводе жалбе Тужиоца за ратне злочине.

Овај суд није прихватио предлог Тужиоца за ратне злочине, изнет у поднеску КТРЗ.бр.5/06 од 02.02.2010. године, да одлуку поводом жалбе донесе на претресу пред другостепеним судом, јер, супротно мишљењу Тужиоца за ратне злочине, налази да не постоје оправдани разлози да се предмет не врати првостепеном суду.

Из изнетих разлога, а на основу одредбе члана 389 став 1 ЗКП, одлучено је као у диспозитиву овог решења.

Записничар
Мирјана Јанковић, с.р.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА-СУДИЈА
Синиша Важић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Светлана Антић

СЈ/МИ